

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de l'Obaga Fosca
Alçada: 317

Coordenades:

Latitud: 41.65651
Longitud: 1.87744
UTM Est (X): 406533
UTM Nord (Y): 4612249

Classificació

Número de fitxa 08053-304
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: No conserva la coberta ha estat transformada i caldria netejar la coberta dels plàstics recremats i de la ferralla.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A0050001000000OM
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en un turó de 320 metres d'alçada que conforma la Serra de l'Obaga Fosca, pel seu extrem més occidental. Des d'aquest indret completament rocós, i planer hi ha un domini del paisatge de 360 graus.

S'hi pot arribar seguint la carena de la serra des del Lledó però també pujant pel camí del Grau, des de Sant Vicenç de Castellet, sense deixar-lo i en arribar a una solera de roca molt planera, pujar cap el capdamunt del turó.

Al seu voltant hi ha brolla de romaní amb mata i algun exemplar de pi blanc amb càdec. És de planta circular amb un diàmetre interior de dos metres. La porta està orientada al nord-oest i conserva dues espitlleres originàries orientades cap el nord-oest i cap nord-est respectivament i un tinell senzill. Sobta però, en observar que tant la porta com els murs han estat realçats en 0,85 metres i la llinda originària s'ha reaprofitat col·locant-la al capdamunt. A l'interior es pot veure molt bé l'arrencada originària de la volta. En aquest realçament força groller s'hi va construir una espitllera rectangular orientada al sud-oest. La diferència en la col·locació de les pedres de tota l'estructura és evident.

Originàriament es tracta d'una barraca no massa alta, amb una obertura de porta d'1,15 metres d'alçada per 0,60 metres d'amplada i un gruix de murs de 0,65 metres (mentre que realçada fa 1,70 metres d'alçada). La coberta no hi és des de fa molts anys i en lloc de la volta de pedra, al damunt dels murs hi ha uns travessers de ferro i fusta reaprofitats, amb uns vells plàstics al damunt, en un estat deplorable.

A l'esquerra de la porta dissimulat per un càdec de dimensions considerables hi ha una trinxera arrodonida. Està excavada al sòl i protegida per un mur de pedra seca rejuntat amb terra que ressegueix tot el perímetre amb vàries espitlleres (3 de conservades) del qual se'n conserva una alçada de 60 a 70 centímetres. La trinxera mesura 1,30 metres de fondària màxima per 1,80 metres de llargària i 1,20 d'amplada.

A una vintena de metres en direcció a la part més alta del turó s'han localitzat dues trinxeres més de les mateixes característiques. La barraca pot haver estat reutilitzada per caçadors. Caldria fer un estudi més acurat d'aquesta zona per tal d'esbrinar amb exactitud l'origen de les trinxeres.

Observacions:

En molts indrets, les barraques varen servir d'amagatalls després de les diferents guerres, sobretot les més amagades i llunyanes dels nuclis poblacionals.

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3181.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix

condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

